

Voorganger: **ds. Johan Visser** – Amsterdam

Overdenking: **Geloven om niet** n.a.v. Job 1: 1-22

Amsterdam

Job: bijbelboek over wat lijden bij ons mensen teweegbrengt. Een van pijnlijkste vragen van het leven: **de vraag van het lijden**. Waarom treft mij lijden? Wat is de zin ervan? Hoe moet ik ermee om gaan? Wat heeft God ermee te maken?

Daarover gaat het verhaal van Job, de rijkste en rechtvaardigste mens van het oude Midden Oosten die in twee klappen alles verliest, gestript wordt tot hij naakt, met alleen een potscherf om zich te krabben, op een vuilnishoop belandt, om daar het gevecht met zijn vrienden die hem komen troosten en God die hij niet begrijpt aan te gaan.

Maar het boek zelf begint met een andere – even spannende – vraag. Niet vanuit het oogpunt van ons mensen die getroffen worden door rampspoed of lijden, maar vanuit God. Het vreemde gesprekje in de hemel tussen God en satan draait om twee woorden: *'zonder reden'* of *'om niet'*. God wijst satan op zijn dienaar Job: heb je hem gezien, wat een prachtmens, een mens zoals ik voor ogen had bij mijn schepping! Satan is de geest van het wantrouwen, het aanklagen, het verdeeldheid zaaien ...

Daarom de geniepige wedervraag: 'Is het zonder reden dat Job zoveel ontzag voor U heeft? U beschermt hem, zodat zijn leven een paradijs van zegen is. Neem dat weg en hij zal u binnen no time vervloeken.'

Het is een vraag die blijft hangen. *Waarom geloven mensen? Waarom hebben mensen God lief?* Heeft satan gelijk dat er geen 'om niet' bestaat voor ons mensen? Dat ook de relatie tussen God en mensen ten diepste een transactie is: God geeft en wij geven terug?

Het harde, maar ook spannende van het boek Job is dat God de uitdaging aanneemt en satan de vrije hand geeft om Job te strippen van alle bescherming en zegen, om Job te beproeven en te zien of zijn ontzag en liefde werkelijk 'om niet' is.

Naast de vraag waarom mensen – ook gelovige mensen natuurlijk – lijden treft (soms vre-

selijk lijden) is er dus ook de vraag of en hoe wij mensen zonder reden, zonder nut kunnen geloven?

Meester Eckhart schreef eens dat mensen God vaak liefhebben zoals ze een koe liefhebben, namelijk vanwege wat ze geeft aan melk en kaas.

Er is veel godsdienst en spiritualiteit die God als een melkkoe behandelt. Het maakt soms niet eens uit of God er is: *als jij er rustig van wordt, als het jou gelukkig maakt, als het helpt is het goed*.

Maar wat als het niet helpt, als je er niet gelukkiger van wordt, als God geen nut heeft of zelfs pijn doet?

Ja, er zijn mensen die 'om niet' geloven – en Job is er één van. Die God blijven liefhebben en dienen, ook al levert het niks op, lijkt God zelfs tegen je.

Dat lijkt een hard en koud geloof – dat je berustend buigt voor een hemelse tiran, of je stil en nederig overgeeft aan het lot of wat God je nu eenmaal te dragen geeft.

Toch is dat niet wat er gebeurt bij Job. In het begin lijkt het daar op; we horen hem zeggen: *'De Heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen, de naam van de Heer zij geprezen!'* Maar daarna begint hij vrijmoedig en eerlijk aan zijn gevecht met God.

Het gaat dus ook over **vrijheid**. Over een echt vrij geloof: **dat je ondanks en met alles en echt om niet je overgeeft aan God**. Dat je vrij bent van wat het geloof je geeft en oplevert. En je dus helemaal vrij – *om niet* – gelooft, liefhebt, je geeft.

Dat kan heroïsch klinken: geloof van de martelaren, Jezus aan het kruis. Maar dat vrije geloof kan ook veel kleiner in onze levens ontstaan en groeien. Vaak door ervaringen die onze levens openbreken (lijden, schoonheid, liefde) en ons **confronteren met God die veel groter is dan ons geluk en onze behoeften**.

Vraag voor ons: **durf je 'om niet', zonder reden te geloven?**

Amen